

YOU PART

Engage. Connect. Empower

DIGITALNI OMLADINSKI RAD

TERMINOLOGIJA

DIGITALNA ETIKA

SMERNICE ZA USPEŠAN DIGITALNI RAD SA MLADIMA

TERMINOLOGIJA

DIGITALNI MEDIJI

Digitalni omladinski rad je neraskidivo vezan za digitalni prostor i digitalne medije, koji dopunjuju analogne medije. Digitalni mediji obuhvataju sve elektronske tehnologije i aplikacije koje su zasnovane na digitalnoj osnovi. Digitalni mediji uvek omogućavaju oblik komunikacije (između ljudi, između ljudi i digitalnih tehnologija ili između digitalnih tehnologija). Digitalni mediji koje mladi često koriste uključuju televiziju, internet, pametne telefone i tablete, platforme za igre i društvene mreže.

Društveni mediji su sveprisutni u životima evropske dece i mladih ljudi kroz koje se susreću sa raznovrsnim sadržajem, kontaktima, ponašanjem i rizicima ugovaranja. Rešenja za izazove koje društveni mediji predstavljaju za razvoj dece nije lako rešiti s obzirom na složen način na koji su rizici i mogućnosti prepleteni. Mladi ljudi su rutinski izloženi štetnom onlajn sadržaju na platformama društvenih medija kao što su sajber mržnja, seksualizovan sadržaj, krvave ili nasilne slike, sadržaj koji promovise poremećaje u ishrani i dezinformacije.

Izvor: <https://research4committees.blog/2023/02/15/publication-the-influence-of-social-media-on-the-development-of-children-and-young-people/>

DIGITALNI JAZ

Mladi se ne rađaju kao ravnopravni „digitalni urođenici“, ali se nejednakosti u obrazovanju i učešću nastavljaju na mreži i stvaraju „digitalnu nejednakost“. Kao rezultat toga, socio-ekonomski ugroženi mladi ljudi imaju manje mogućnosti da pristupe novim tehnologijama i, što je još važnije, pokazuju drugačije ponašanje u korišćenju. Što je viši nivo obrazovanja, to se češće koriste informacije i aplikacije vezane za karijeru. Ljudi sa nižim nivoom obrazovanja, s druge strane, favorizuju aplikacije za zabavu. To znači da mladi ljudi u nepovoljnom položaju imaju manje koristi od potencijala i mogućnosti digitalnih promena. Pozivajući se na najnovije podatke i dokaze iz Evrope, može se konstatovati da se digitalne veštine smatraju suštinskim za ostvarivanje koristi i doprinos ekonomiji i društvu zasnovanom na znanju. Do trenutka kada mladi u EU napuste obavezno obrazovanje, većina njih je redovno koristila računare i internet za razne aktivnosti. U tom kontekstu, važno je da mladi ljudi postanu osnaženi i odgovorni digitalni korisnici sa odgovarajućim digitalnim veštinama. Digitalni omladinski rad daje značajan doprinos tome.

Izvor:https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Being_young_in_Europe_today_-_digital_world&oldid=564756

DIGITALNI OMLADINSKI RAD

Digitalne tehnologije sve više prožimaju sve oblasti ljudskog života i time dobijaju na značaju. Mladi se više ne dele na analogni i digitalni svet, već žive u hibridnom svetu. Međutim, nisu svi u stanju da održe korak sa promenama i steknu neophodne veštine (pogledajte digitalni jaz). Neki mladi ljudi imaju veoma visok nivo veština, ali samo jednostrane veštine (insularno znanje). Digitalni programi rada sa mladima su potrebni za promovisanje i razvoj digitalnih veština. Ekspertska grupa za digitalni rad sa mladima je postavljena na nivou EU od 2016. do 2017. i razvila je sledeću radnu definiciju:

1. Digitalni omladinski rad se odnosi na upotrebu digitalnih medija i digitalnih tehnologija u omladinskom radu.
2. Digitalni omladinski rad nije samostalna metoda ili oblik omladinskog rada, već se može integrisati u sva konvencionalna okruženja omladinskog rada.
3. Ona teži istim ciljevima i deluje prema istim principima, vrednostima i etičkim stavovima kao i omladinski rad uopšte.
4. Digitalni omladinski rad se može odvijati u onlajn ili oflajn okruženju, kao i u mešovitim oblicima.
5. Digitalni mediji i tehnologije mogu se koristiti ili kao alat, kao aktivnost ili kao sadržaj u digitalnom omladinskom radu.

ALAT	AKTIVNOST	SADRŽAJ
Fokus je na digitalizaciji omladinskog rada kako bi bio pristupačniji, ažurniji i prilagođeniji.	Fokus je na učenju kroz rad i praktičnim aktivnostima.	Fokus je na temama koje pokreće digitalizacija.
npr. učešće sa digitalnim alatima u procesima donošenja odluka	npr. zajedno proizvode digitalne medijske sadržaje	npr. razmišljajući o onlajn odnosima i ponašanju na mreži
npr. do mladih ljudi putem kanala društvenih medija	npr. izrada projekata za razvoj relevantnih kompetencija	npr. osnaživanje mladih ljudi da se bore za svoja digitalna prava

ONLAJN OMLADINSKI RAD

Digitalni omladinski rad se često poistovećuje sa onlajn omladinskim radom, odnosno omladinskim radom u digitalnom prostoru, iako su to različiti koncepti. Dok digitalni omladinski rad, kao što je gore opisano, može da se odvija i u analognom okruženju, na primer kao deo okruglog stola na temu lažnih vesti, onlajn omladinski rad je podoblast digitalnog omladinskog rada. Rad mladih van mreže na digitalnim temama i hibridne varijacije koje kombinuju onlajn i oflajn metode su druge dve podoblasti.

U onlajn omladinskom radu, profesionalci su aktivni u digitalnom prostoru i tamo se odvija interakcija sa mladima. Digitalni alati i platforme se koriste kao pomoćna sredstva. Internet rad sa mladima postao je posebno važan tokom pandemije koronavirusa. Usluge kao što su onlajn savetovanje, terenski rad sa mladima u digitalnom prostoru ili premeštanje omladinskih centara na onlajn platforme (npr. Diskord) su primeri toga.

DIGITALNA ETIKA

Digitalna pismenost nije samo tehničko pitanje, već i pitanje stava i ponašanja u digitalnom svetu. Fenomeni kao što su govor mržnje na mreži i maltretiranje putem interneta postali su nažalost dobro poznati poslednjih godina. Ali masa sačuvanih podataka koja se filtrira i koristi u komercijalne svrhe uz pomoć algoritama takođe zahteva ispitivanje normi i vrednosti u digitalnom svetu. Kao produžetak medijske etike, digitalna etika se bavi upravo time i analizira efekte digitalnih aktivnosti na pojedinca i društvo. Institut za digitalnu etiku na Univerzitetu za medije u Štutgartu izradio je sledeće smernice za uspešan suživot na mreži:

SMERNICE ZA USPEŠAN DIGITALNI RAD SA MLADIMA

Sledeće preporuke o digitalnom radu sa mladima predstavljaju otvorenu kolekciju nalaza i lekcija naučenih iz poslednjih godina i imaju za cilj da pomognu u profesionalizaciji digitalnog omladinskog rada i da ga učine pozitivnim za sve uključene.

1. BUDI SVESTAN SVOG DIGITALNOG OTISKA

Skoro svi ostavljaju tragove na internetu. Guglajte sami i saznajte šta se može naći o vama privatnom i profesionalnom sebi i šta mladi ljudi mogu pronaći o vama na internetu.

2. RAZVIJATI STRATEGIJU O DIGITALNOM RADU SA MLADIMA

Razvijanje strategije za međusektorsku temu digitalnog rada sa mladima je dobar način da toj temi date veću težinu u sopstvenoj instituciji, na nivou organizacije ili u opštini i da razjasnite termin „misija“. Mladi ljudi treba da budu uključeni u takve procese kao korisnici i stručnjaci jednako kao i svi profesionalci u timu.

3. DIGITALNOM OMLADINSKOM RADU POTREBNA JE ODGOVARAJUĆA OPREMA

Što se tehničke opremljenosti tiče, relevantni su pametni telefoni, laptopovi ili tableti i dobra internet veza. U zavisnosti od specifičnog dizajna ponude, može biti potrebna i dodatna tehnička oprema (konzole za igre, tehnologija zvuka i događaja, montažni programi itd.).

4. PROMOCIJA DALJEG TRENINGA I REFLEKSIJE U TIMU

Digitalni rad sa mladima je međusektorsko pitanje i stoga ga ne bi trebalo preneti na jednog člana tima. Da bismo ostali na lopti, važno je dalje usavršavanje, kao i prostori u kojima se digitalni omladinski rad može profesionalno reflektovati (npr. kao redovan deo timskih sastanaka).

5. UKLJUČITE MLADE KAO STRUČNJAKE

Svi smo mi digitalni učenici. Zato je važno imati radoznao i otvoren stav prema digitalnim medijima. Ako vam mladi pokažu novu platformu ili igru, dobar je način da ostanete u toku i da u isto vreme promovirate samoefikasnost mladih. Možda će ova razmena čak dovesti do nove aktivnosti.

6. NEGUJTE RADOZNAO STAV

Verovatno je već nekoliko puta pominjano, ali je otvoren i zahvalan odnos prema digitalnim medijima i virtuelnim svetovima mladih ljudi posebno važan, čak i ako neki profesionalci provode manje vremena u digitalnom prostoru u svom privatnom životu ili su se družili sa drugim medijima. Spremnost za angažovanje sa aktuelnim tehnološkim razvojem, igrama, platformama i slično je osnova za promovisanje kritičkog pristupa.

7. ZAPOČNITE SARADNJU

Niko nije kompetentan u svim oblastima. Ako je potrebna podrška ili nedostaju informacije o nekoj temi, dobra je ideja da se uključe stručnjaci - možda za projekat saradnje ili kurs obuke ili nešto sasvim drugo. Uspostavite kontakt sa nevladinim organizacijama i profesionalnim agencijama koje su specijalizovane za digitalni rad sa mladima ili srodne teme.

8. ONLAJN PONUDE NISU ZAMENA ZA FIZIČKE PONUDE

Odnosi sa mladima prvenstveno se uspostavljaju i održavaju u interakciji licem u lice i ne mogu se dugoročno prebaciti u digitalni prostor. Naročito se prvi kontakti često dešavaju u fizičkom prostoru. Onlajn usluge u kontekstu otvorenog rada sa mladima treba posmatrati kao dopunu oflajn uslugama.

9. ODVOJITE ONLAJN I OFLAJN PONUDE

Programme u fizičkom i virtuelnom prostoru ne bi trebalo da vode isti profesionalci u isto vreme. Ovo brzo postaje neodoljivo i nezadovoljavajuće kako za profesionalce tako i za mlade, pošto mogućnosti za interakciju uveliko variraju u zavisnosti od mesta učešća.

10. DOZVOLJENE GREŠKE

Tehnološki razvoj se često odvija brzim tempom. Isto važi i za digitalni omladinski rad: sasvim je u redu praviti greške i učiti iz njih. Inovacija može nastati samo tamo gde postoji hrabrost da se eksperimentiše i isprobaju nove stvari.

11. POSETITE MESTA MLADIH

Mladi se ne razlikuju mnogo između digitalnog i analognog sveta. Pronađite ih gde su i ponudite usluge omladinskog rada (izgradnja opšteg odnosa, dijalog, igranje i sl.) na onim (digitalnim) mestima koja su im uzbudljiva i interesantna.

12. ODVOJITE PRIVATNA I STRUČNA PITANJA

Koristite različite profile i uređaje za privatne i profesionalne interakcije (npr. pametni telefon na poslu, laptop ili tablet). Komunicirajte sa spoljnim svetom od kada do kada ste dostupni za posao i držite se toga (takođe radi samozaštite). Profesionalni odnosi zahtevaju jasnoću i granice - takođe u digitalnom prostoru.

13. U SKLADU SA ZAKONSKIM OKVIROM

Bavljenje temama zaštite podataka, starosnim ograničenjima za aplikacije, igre i platforme, bezbednosnim postavkama, ali i pravima i zaštitom dece i mladih u digitalnom prostoru važna je osnova za digitalni omladinski rad i omogućava im da koriste medije bezbedno.

14. AKO JE DIGITALNO, ONDA JE PRAVI NAČIN

a. Digitalne programe rada sa mladima treba planirati na isti način kao i druge programe, na osnovu ciljeva i uticaja. Nema smisla nuditi digitalni program samo radi njega. Autentičnost je takođe važna u digitalnom prostoru.

YOU PART

Engage. Connect. Empower

PROJECT PARTNERS

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.